

1919

საბავშვო

საბავშვო
მხარე

მხარე წამოგანთავის

О.И. ШЛИНГ

სექტემბერი
№ 18

საქართველო

წელიწადი მე-VIII.

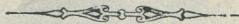
№ 18.

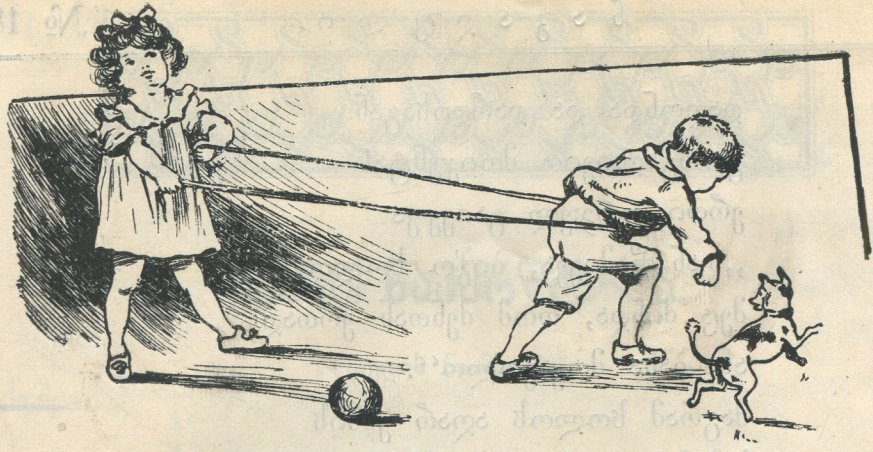
სექტემბერი, 1912 წ.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I — დედა და შვილი, — სურათი	1
II — შტირალა გიშერა, — ლექსი ი. კვდამშიდის	3
III — ჩვენი ნაპერწკალა, — ნინო გოგნიასშიდისა	5
IV — ნამცეცა, — ზღაპარი ანდრეასენისა, (თარგ.) ნინო ნაკა- შიდის	10
V — ჩვენი დიდუყრა მეგობარი, — ივ. კვამშიდისა	17
VI — თევზი და ვარია, — (იგავი) ალ. შირიანასშიდისა	23
VII — გასართობი: რებუსი და აღსნა	24

გთირალა გიშერა.

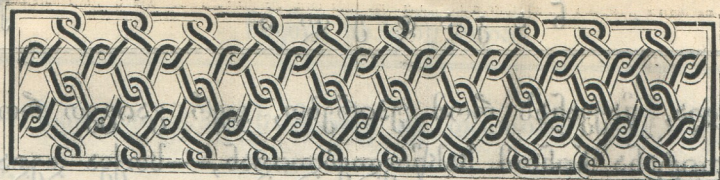
სოლომ დილა—ბდრინანდ
 დაიბანა ხელი, ჰირი,
 და დედამაც მისცა კვეერი,
 სასაუხმედ დანაპირი.
 ისმუსნება, ილუკება,
 ნამცეცები ძირსა სცვივა.
 ნამცეცების ასაკრებად
 მან გიშერა მიიწვია.
 ისაუხმეს, ოდნავ გაძინენ,
 სოლომ წასვლა დააპირა;
 უხარინ გიშერასაც,
 ხტის, გადადის უირა-უირა!
 სოლომ წიგნის აბვა ძეგრს,
 და გაუდგა სკოლის გზასა.
 „შვიდობით შუადღემდინ“-ო,—
 მიაძახა გიშერასა.
 განხურა ესოს კარი,
 გიშერა კი გაიბუტა,

დადონდა და დაზღისკან
 გორგალივით მოიკუნტა!
 ერთი ორჯულ გაიუფა:
 „თან წაძიევა, ბიჭო სოლო,
 მეც მინდა, რომ შენთან ერთად
 ანა-ბანა მოვაუოლო“.
 მაგრამ სოლოს აღარ ესმის
 საბრალო ხმა გიშერასი,
 კუდსე დაჯდა და ცრემლებით
 მთლად ახუსო დიდი თასი!

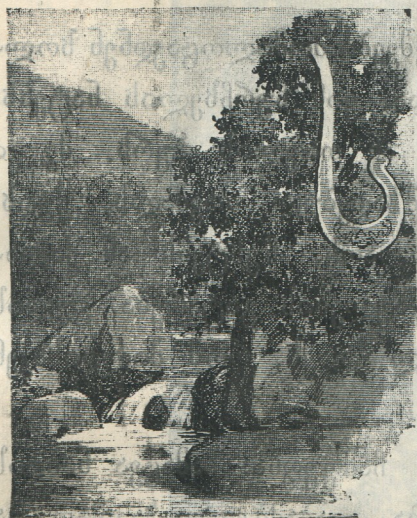
ი. ევდოშვილი.

ჩვენი ნაკერძაა.

(დედის ნაამბობი).

სმობაოდ დაგვითხოვეს. დაგვი-
რიგეს ნიშნები. ნიშნებით ნა-
სიამოვნები მოვქროდი შინის-
კენ. ალაფაფის კარი რომ შე-
ვალე, ცხენის ურემი დავინახე
ესოში.

„უთუოდ ბებია გამოსულა
შილდიდან“, გავიფიქრე და გა-
ვეძურე სასლისაკენ.

ბებია ბუხართან ტახტზე იჯდა გიძრის კრიალოსანით
ხელში.

— შენ კი გენაცვალოს, შვილო, შენი ბებია!—

მოემსალმა მოხუცი.

— აბა, შვილო, მოემსადე, სვალ შილდაში უნდა წავი-
ვებო.

სამობაოდა და საადგომოდ ბებიაჩემი შილდიდან გამო-
დიოდა ხოლმე ჩემ წასაუვანად.

ბებიას მოსახელე ვიყავი, მამას პრიელ ვკავდი და ეს
იყო მიზეზი, რომ ბებიას ასე განუსახდვრელად უყვარდი.

მამა ჩემი ერთადერთი შვილი იყო ბებიასი. მე ჯერ ხუ-
თი წლისა არც-კი ვიქნებოდი, რომ საწყალი მამა მოკვდა.

— ახლას, წაუყანას რომ უპირებთ, ჯერ ვაიგეთ როგორი ნიშნები მოიტანა ნინომ სასწავლებლიდან, — სთქვა დედამ.

— კარგი ნიშნები მაქვს, — საჩქაროდ დაუძინე მე.

— სულ რომ არაფერი ესწავლას, მანც წაუიყვანდი, — დაუმატა ბებიამ.

— იცი, როგორ ელიან მესობლების გოგო-ბიჭები ჩემ ნინოს?!

საახალწლოდ მესობლიანთ ბავშვები მომილოცავდნენ ხოლმე ბებიასას: ვინ ვაძლს მომიტანდა, ვინ ჩურჩხელის ნატეხს, ვინ ლედვის ჩირს, ვინ ვარკას, ან თაფლის ჰურს. მე კი ვეველას ურიგებდი ბებიისაგან დამსადებულ თაფშალს, ქედს, ახალუხს და კაბას, უბაღასს, ხალათს, ჩუსტებს ან ქალაქნებს. მიუვარდა ბებიასთან დღესასწაულების კატარება. გულის ფანცქალით მოველოდი სვალინდელ დღეს, რომ შილდისაკენ გაგვეწია.

მეორე დღეც გათენდა. ბებიამ ჩამფუყუნა: ჩამაცვა ნაბდის წულები, თბილი საცვლები და კაბა, დაბამბული ჰალტო და შემოდან გადასაფარებლად საბანიც წამოიღო. ჩავსყედით ურემში. ჩვენი „ნაპერწკალა“ სლასუნით დაიძრა.

— აბა, გაუჯავრდი, — უთხრა ბებიამ ბასილას: — თორემ ამ გოგოს შესცივდება: დროსე უნდა ჩავიდეთ შილდაში.

შუადღისას ძლივს მივედით შაქრიანის სიდხე. თოვდა, მშვენიერი თოვლის ვარსკვლავები მეცემოდნენ სვეიდან. ბევრს ვესვეწებოდი ბებიას ნება მოეცა ჩემთვის, სელები ამომეღო, მაგრამ ამაოდ.

— შეეცვია, შენ შემოგველე თავს, — მეუბნებოდა ბებია.

— აი, მივალოთ შინ; იქ კასინჯე თოვლის ვარსკვლავები.

ბებიამ ამოიღო სურჯინიდან მოხარბული დედალი და დაძინა ჭმევა.

ბებილო, ზურს მანც მე თითონა ვჭამ,—დაუღრიჯე ბებიას.

ბებია დამევა. ხელები გავინთავისუფლე და ჭამას შეუდექი.
— გაუჯავრდი, ბასილა, „ნაპერწკალას,—ეუბნებოდა ბებია შეურმეს.

— რა გაუჯავრდე, ქალბატონო: ნაპერწკალა კი არა, ახლა გაცეიბული ნასშირია ჩვენი ძერანი,—იოსუნჯა ბასილამ. გავიარეთ ჩელთი*), შეუდექით აღმართს. ავედით, გავიარეთ კიდევ ცოტა გზა. უეცრივ „ნაპერწკალა“ გაჩერდა ერთ ადგილს. ბასილა ბევრს უჯავრდებოდა, ეწეოდა აღვირს, მაგრამ ამოდ.

*) ჩელთი უზარ-მაზარი ხევია ს. შილდაში.

— რა დაემართა, კაცო: ჩამოდი გასინჯე, იქნებ აწუხებს რაძე, — სთქვა ბებიაძე.

ბნელოდა. ბასილა ვერაფერს შედაჯდა, ხელებით სინჯავდა „ნაწერწკალას“ და თან ამბობდა:

— რა მოგვიდა, შე ვერანაჲ: ნასეგარი საათიც, და შინ ვიქნებით.

უცნობი ბასილამ სასარგელი ხმით შექუიონა და ურმის ჭალებს ხელი მაგრად ჩაავლო, ურემი ოდნავ გადინებია.

— ქალბატონო, სანთელი რომ არ წამოგვიდიათ, ან ასანთი მიბოძეთ.

ბებიაძე ხურჯინში სანთელს ძებნა დაუწყო, როდის-როდის იპოვნა და მიაწოდა ბასილას სანთელი და ასანთი. ბასილამ გაჭერა ასანთი, აანთო სანთელი და ზირჯვარი გამოისახა.

— დიდება უფალსა! ე—ე! ეს სულ „ნაწერწკალას“ ეო-ჩადობაა, ქალბატონო, თორემ რომ დავიღუპებოდით.

— რა იყო, ბასილ, რა!?! — შეეკითხა ბებია.

— ქალბატონო, გუშინ რომ ზემო გზით ვიარეთ, დღეს მოკლედ მოუჭერ; ამ გზაზე კაი ხანია არ მივლია. იმ ვერანა ხელთს არ მოუგლეჯია კისა! ერთი ნაბიჯი კიდევ და სულ დავიღუპებოდით.

— დამიდგეს თვალები, შეილო! — შესძახა ბებიაძე და წამოიწია.

— ბძანდებოდე, ქალბატონო; ბძანდებოდე: მარჯვნივ გავაბრუნებ და მინდვრებსე გადავალო, — სთქვა ბასილამ და „ნაწერწკალას“ ადვირში ხელი ჩაავლო. ცოტა რომ გავიარეთ, ბასილამ შეაყენა ურემი და ბებიას უთხრა:

— აბა, ახლა ჩამობძანდი, ქალბატონო, და ნახე, რა სიფათს გადაგვარჩინა ამ დალოცვილმა „ნაწერწკალამ“.

ბებია ჩამოვიდა; მეც მიხლოდა ჩამოსვლა, მაგრამ ბებიაძე ნება არ მომცა.

— დაძიდგეს თვალები! — შემოიკრა ბებიაძე მუსხლებზე ხელი: — რასე დავიღუწებოდით, რასე ამ გოგოს დავლუწავდით, ან შენ წვრილ-შვილს, ბასილ!

ჩელთს კზა მთელი სჯუენის სიკრძმესე მოეკლიჯა. სწორედ იმ ალაგას გაჩერებულყო „ნაწერსაკლას“ და აღარ იძროდა ადგილიდან. ერთი იძისი ნაბიჯი, და ათი სჯუენის სიღრმესე გადავიჩესებოდით.

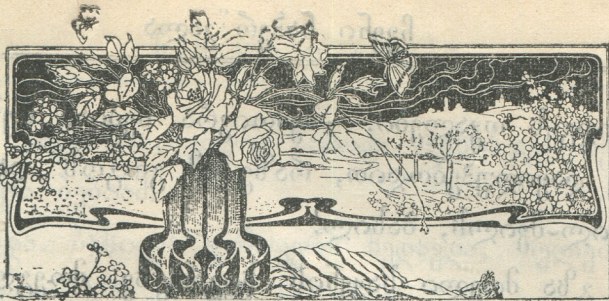
ჩაველით შილდაში.

მეორე დღეს ბებიაძე ასეთი ბრძანება მისცა ბასილას:

— ბასილ, მანამ ნინო აქა მუავს, „ნაწერსაკლას“ ნუ ამუშავებ: ნურც ურემში შეაბამ, ნურც შენ შეჯდები: შეისვენოს. ეს ჯილდოდ ვარგუნოთ იმ სიკეთისათვის, რაც მავან ჩვენ კუძინ კუყო.

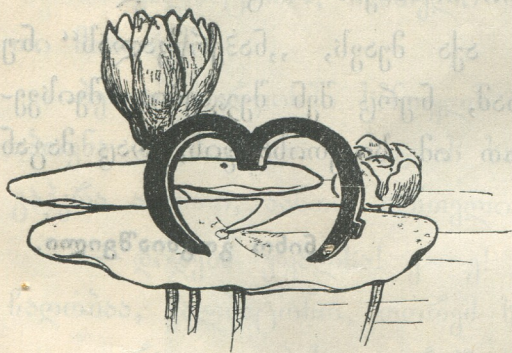
ნინო გოგნიაშვილი.

ნ ა მ ც ე ტ ა .

(ზღაპარი ჰ. ქ. ანდერსენისა).

დესღაც სცხოვრებდა ერთი ქალი; ამ ქალს ძალიან უნდოდა შვილი ჰყოლოდა, მაგრამ არ იცოდა სად ეშოვნა. რჩევის საკითხვად წავი-

და კუდიანთან და ჰკითხა: „ძალიან მენატრება ზაწია ბავშვი მხადეს და იქნება იცოდე და მიჩიო, სად შემიძლია ზოვნაო“.

— რატომ, რჩევა შემიძლია, — უთხრა კუდიანმა, — აჭა, ქერის მარცვალი: ისეთი-კი არ არის, მიწის მუშას რომ მოჭყავს ყანაში, არც ისეთია, როგორსაც ქათმებს აძლე ეს საკენკად. დათესე ეს მარცვალი ქოთანში და ნახავ რაც ამოვა.

— მადლობელი ვარ! — უთხრა ქალმა და სამაგიეროდ კუდიანს თორმეტი შაურისანი მისცა. შემდეგ წამოვიდა შინ და დათესა მარცვალი. ჩქარა ამოვიდა ყვავილი. ყვავილი ძალიან ჰგავდა შროძანას, იმის მტკიცე, გაუშლელ კოკორს.

— რა ლამაზი ყვავილი! — სთქვა ქალმა და აკოცა ყვავილის წითელსა და ყვითელ ფოთლებს. მაგრამ, აკოცა თუ არა, ყვავილი ტკაცნაით გაიძალა, და ახლა კი გამოჩნდა, რომ მართლა შროძანა იყო. იმის შუა გულში მწვანე ზაწია

ბომსე ჰაწაწეინა, მძუენიერი გოგონა იჯდა. რადგანაც ძალიან ჰაწია იყო, ქალმა სასულად ნამცეცა დაარქვა. აკუნად კაკლის ჰრიალხა ნაჭუჭი გაუკეთა. ლეიბად იის ფოთლები დაუგო და საბნად კი ვარდის ფოთლი გადასურა. ამ აკუნაში იძინებდა ღამ-ღამობით ნამცეცა; დღე კი მაკიდარსე თამაშობდა, სადაც ქალმა დაუდგა თეუშით წყალი; თეუშის ნაპირსე იდუა ევაფილები, ევაფილების ღეროები-კი წყალში იყო ჩამყვებული; წყალსე დასცურავდა შროძანას ევაფილის დიდი ფოთოლი; ნამცეცა ცხედ ჯდებოდა და თეუშის ერთი ნაპირიდან მეორესთან მისცურავდა; ნიბების მაკივრად ცხენის ორი თეთრი ბეწვი ეჭირა. რა მძუენიერი სანახავი იყო ამ დროს!

ნამცეცამ სიძღვრაც იცოდა და ძღვროდა ისეთი წვრილი ხმით, ისე მძუენივრად, რომ ეველა ალტაცებით ეურს დაუგდებდა.

ერთხელ, როდესაც ნამცეცას ეძინა თავის მძუენიერ ლოცინაში, ფანჯრიდან, გატყენილ მუშაში, შემოსტა სამაგელი

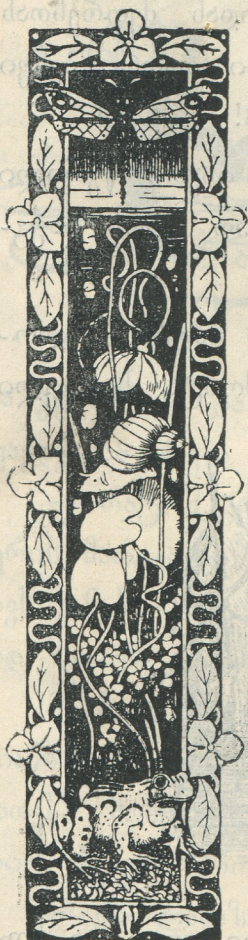

გომფაშო. სამინელი მახინჯი რამ იყო, ისეთი დიდი და სოველი, და ჰირღაპირ იმ მაკიდარსე გადმოხტა, სადაც ნამცეცას ეძინა წითელ ვარდის ფოთლის საბან ქვეშ.

— აი კარგი საცოლვე ჩემი შვილისათვის, — სთქვა გომ-

ფაშომ; აიღო კაკლის ნაჭუჭი, სადაც ნამცეცას ეძინა, და ფანჯრიდან ბაღში გადმოხტა. ბაღში დიდი ნაკადული მიდიოდა; ნაკადულის ნაპირებზე ღრმა და ვრცელი ჭაობი იდგა და სწორედ ამ ჭაობში ჰქონდა ბინა კომფაშოს და იმის შვილს. უჰ! რა საძაგელი და სასისღარი იყო იმის შვილი. სწორედ თავის დედის მსგავსება იყო და, დაინახა თუ არა ნამცეცა კაკლის ნაჭუჭში, მხოლოდ ეს შესძლო და წამოიძახა: „ეოაე, ეოაე, ბრეეე... ეე“...

— ნუ ევირი, — უთხრა ბებერმა კომფაშომ, — თორემ გაეღვიძება და გაგვეძვევა. მსუბუქია, როგორც კედის ბუბბული. დაუსვით ერთ-ერთ ღუმფარას ფურცელზე ჩვენ ძდინარეში: ღუმფარას ფურცელი შთელი კუნძული იქნება ი'ისათვის და იქაღან ვერ გაიქცევა! მანამდის კი ჩვენ ციხე-დარბაზი დავაღაგოთ ჭაობში, სადაც უნდა იცხოვროთ.

შუა წყალში ძრავალი ღუმფარა ამოსუღიყო და გაეძაღა დიდრონი, მწვანე, მცურავი ფოთლები. ერთი ეველასე დიდი ფოთოლი სსვა ფოთლებისაგან დაშორებით იყო და სწორედ იმ ფოთოლთან მისცურდა და დასვა კომფაშომ ნამცეცა თავის აკვნით.

როდესაც დილით გაიღვიძა და დაინახა, სადაც იყო, ნამცეცა მწარედ ატირდა. მწვანე ფოთოლს ირგულივ წყალი ერტება და ნაპირას გასვლა შეუძლებელი იყო.

ბებერი კომფაშო იჯდა ჭაობის ძირზე და სწმენდა თავის ოთახს ხაუნითა და ლელით, რადგანაც უნდოდა რაც შეი-

ძლებოდა ლამაზად მოეწოთ ბინა თავის რძლისათვის. შე-
დგე თავის შვილთან ერთად მისცურდა ნამცეცხას ფოთოლთან.
უნდოდათ აკვანი წამოეღოთ და დალავებულ ოთახში დაედგათ,

სანამ რძალი მოვიდოდა. ბებერმა კომიუნიზმით დაბლად დაუკრა
თავი ნამცეცხას და უთხრა:

— აჰ, ჩემი შვილი: უნდა ცოლად შევირთოს და მშვე-
ნიერად იცხოვრებთ ერთად ჭაობში.

— ეოაჲ, ეოაჲ, ბრეჲე-ეჲ! — მხოლოდ ამის თქმა მოახერხა იმისმა შვილმა.

წაიღეს ჰაწაწკინა აკვანი და კასცურდნენ უკან. ნამცეცა კი დარჩა მარტოკა მწვანე ფოთოლსე და ტირიდა. არ უნდოდა ბებერ გომფაშოსთან ცხოვრება ჭაობში და იმას სასინდარ შვილის ცოლობა. წყალში მცურავი ჰაწია თევსები სედავდნენ გომფაშოს, ესმოდათ იმის სიტყვები; ეველამ ამოჭოთავი, რომ დაენახათ გომფაშოს შვილის საცოლო. მაგრამ, დაინახეს თუ არა, გაიტაცა იმისმა სილამაშემ, შეებრალათ ნამცეცა, რომელიც ბებერ გომფაშოს უნდა ჩავარდნოდა სელში. „არა, ეს არ უნდა მოხდეს,“ სთქვეს იმათ და ამიტომაც თევსების მთელი ჯოგი შეკროვდა დიდ ფოთლის ღეროსთან და გადაღრღნეს. ფოთოლი თავის ნამცეცინანად გაჭევა ნაკადულს შორს, ძალიან შორს, სადაც გომფაშოებს არ შეეძლოთ მისვლა.

ნამცეცა მისცურავდა ბევრი სოფლების ახლოს. ნაპირებსე ბუჩქებში ჰაწია ჩიტები იმის დანახვასე ვალობდნენ: „რა მშვენიერი გოგონაა-ო!“ ფურცელი-კი მიჭქონდა წყალს უფრო და-უფრო შორს, ასე რომ ნამცეცას დიდი მკსავრობა შესვდა.

ერთი მშვენიერი თეთრი ზეპელა განუწვეუტლივ თავს დასტრიალებდა, ბოლოს დაჯდა ფოთოლსე, რადგანაც ნამცეცა ერთობ მოსწონდა. ნამცეცას-კი ძალიან უხაროდა, გომფაშოებს რომ თავი დააღწია, და სტებებოდა მშვენიერი ადგილების სიღვით, სადაც ნაკადული ძიაცურეუდა. მსე ისე ცხოვლად ანათებდა წყალს, რომ ბაჯაღლო ოქროსავით ბრჭევიანავდა. ნამცეცამ შეისწა ქაძარი, ერთი ბოლო ზეპელას ძიანა, მეორე-კი ძიანაგრა ფოთოლს; ძაძინ ფოთოლი კიდევ უფრო სწრაფად გაჭქანდა ქვევით, და ძანთან ერთად ნამცეცაც, რადგანაც სედ იდგა.

უცემ მოფრინდა უშველებელი ბუნხაკალა. ნამცეცა დაინახა, მოჭხვია ტანსე სელი, და გაფრინდა სესე; დიდი მწვა-

ნე ფურცელი-კი მისცურავდა ქვევით და ზეპელაც თან მიჰქონდა, რადგანაც სედ მიბმული იყო და არ შეეძლო მოშორება.

ოჰ, როგორ შეეშინდა ნამცეცას, როცა ბუსანკალმა ხეზე აიტაცა; მაგრამ ვეელასე მეტად მანაც ზეპელა ენანებოდა, რომელიც ფოთოლს მიაკრა. „თუ ვერ მოახერხა და ვერ გათავისუფლდა, ხომ მოკვდება შიმშილით,“ — ამბობდა ის. მაგრამ ბუსანკალა არ აქცევდა იმას უურადლებას. ის მოუჯდა გვერდით ნამცეცას, ხის დიდ ფურცელსე, დააღვეინა ევაზილების ტკბილი წვენი და ეუბნებოდა: „თუცა ბუსანკალებს არ გეგხარ, მაგრამ მანაც მშვენიერი ხარო.“

ბუსანკალის სანახავად მოვიდნენ ვეელა ბუსანკალები, რომლებიც იმ ხეზე სცხოვრობდნენ; — დაინახეს ნამცეცა და ქალიშვილმა ბუსანკალებმა დაიწვეს ფრთების აჩეხვა და ამბობდნენ: „რა საცოდავი რამ არის! მსოფლოდ ორი ფეხი აქვს.“ „უღვაშები სრულიად არა აქვს,“ — სთქვა მეორემ. ესეც ადამიანსაზოთ გამხდარია! ჯუი, რა უშნოა!“ — გადასწვეიტეს ქალიშვილმა — ბუსანკალებმა.

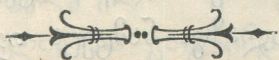
მაგრამ ნამცეცა მანაც მშვენიერი იყო. ასე ფიქრობდა უწინ იმის მომტაცებელი ბუსანკალიც, მაგრამ ბოლოს, როდესაც ვეელამ დაუწყო ლაპარაკი — ნამცეცა უშნოა, თვითონაც დაიჯერა და გააგდო: „წადი სადაც გინდა!“ — უთხრა მან. და ბუსანკალები ჩამოფრინდნენ ნამცეცასთან ერთად სიდან და დასუეს იგი ტუის გვირგვინსე. ნამცეცა იჯდა და ტირიდა, თავის

სიძინისჯგუხე რომ ფიქრობდა, ,,ისეთი უძნო ვარ, რომ ბუსან-კალანაც კი მიძატოვავო, ამბობდა ის. ნამდვილად კი ნამცეცხვ მშვენიერი იყო, ისეთი მშვენიერი, როგორც მსოფლოდ შეიძლება ოცნებით წარმოიდგინოს კაცმა: კაკლუცი, ნახი, როგორც ვარდის ტურფა ფოთოლი.

ძთელი საფხული სცხოვრობდა საბრალლო ნამცეცხვ ძარტოკა დიდ ტეეში. დასწნა თავისთვის ლოგინი ბილილასაგან და ჩამოჭვიდა ძირსვენას დიდი ფოთლის ქვეშ, რომელიც იფარავდა მას ქარისა და წვიმისაგან. იკვებებოდა უვავილების თაფლით და ნამის წვეუებით, რომელიც ფურცლების უბებში იკრებებოდა.

ასე გავიდა საფხული და შემოდგომა, მაგრამ ამათ მოჭევა საძთარი, გრძელი და ენვებიანი საძთარი. ფრინველები, რომლებიც ისე სანძოდ გალობდნენ, გაფრინდნენ, უვავილები დაჭკნენ და ხეები გატიტვლდნენ. ძირსვენას დიდი ფურცელი, რომლის ქვეშაც სცხოვრობდა ნამცეცხვ, დაისორსლა და ვვითელ დამდრალ შოლტს დაემსგავსა. სცივოდა საძინლად ნამცეცხვს, რადგანაც კაბა სრულიად დაეფხრიწა და თვითონ-კი ისეთი ნახი და სუსტი იყო, რომ უსათუოდ გაიფინებოდა. მოვიდა თოვლი, იმის თვითეული ფანტელა ნამცეცხვსათვის, ის იყო, რაც ჩვენთვის ერთი ნინაბი თოვლია, რადგანაც ჩვენ დიდრონები ვართ და ნამცეცხვა-კი მსოფლოდ ერთი ბეწო იყო. ნამცეცხვს გავსვია დამძრალ ფოთოლში, მაგრამ ფოთოლმაც ვერ გაათბო და ძთელის ტანით კანკალებდა. იმ ტეესთან, სადაც ნამცეცხვ სცხოვრობდა, გადაჭიმულიყო ჰურის დიდი ეხანა. ჰური დიდისხანია ალაგებული იყო და მსოფლოდ გადაჭრილი ხელი ღეროები იყო ამოხრილი გაფინულ მიწიდან. მაგრამ ნამცეცხვს ეს ღეროები ტეედ ეჩვენებოდა. როგორ კანკალებდა სიცვიით, როცა იქ მიდიოდა.

(დასასრული იქნება).

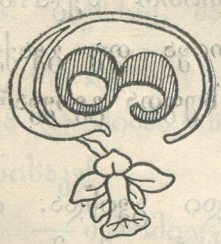

ჩვენი დილუზა მემოზარი.

(ვიზი).

„მე რომ ბედი შექონებოდა,
მაკოია მერქმეოდა.“

ითქო გუშინ მომსდარეოს ეს ამბავი, ისე
კარგად მასწოვს ჩემი ამ ქვეუნად გაჩენის
პირველი დღეები.

„თავის ქება კიტრად ღირსო,“ — ნათქვამ
ძიან, და ამიტომ მაინცა და მაინც თავს არ ვიტყებ, მაგრამ ის
გარემოება, რომ ჩემი მასწინძლის შვილები — დათიკო და ვა-

ნო გახარებულნი იყვნენ ჩემის დაბადებით, თავს მევლებოდნენ, მკოცნიდნენ და ფუფუნებაში მზრდიდნენ, მარწმუნებს, რომ ზატარაობისას მეც ლამაზი და შნოიანი ცხოველი ვიყავი.

დედა-ჩემსაც მეტის-მეტად უყვარდი და განებივრებული ვყავდი. რის დარდი უნდა მქონოდა? ვცხოვრობდი ჩემთვის არსებობად და ნელ-ნელა ვიზრდებოდი.

მიუვარდა კუნტრუში, ნებივრობა, ლაღობა და დედის მუძუ, რომელსაც შვიდ თვემდე ვსწოვდი. შემდეგ-კი მომაცლიეს დედის რძეს, მაგრამ დედას მაინც არ ვცილდებოდი, სულ კუდში ვსდევდი, სანამ წლინახევრის არ შევიქენი და შრომის უღელში არ გამახეს.

თქვენ, ჩემო ზატარა მეგობრებო, ჯერ არ იცით, რა არის შრომა და ამიტომაც არ გებრალლებით, როცა დაღლილ-დაქნცული დაჯობუნდები ტუიდან ან წისქვილიდან, შეძასკუზდებით ხოლმე სურგსე და საჯირითოდ გამიგდებთ მინდორსე.

ჭბი-გიდი, ერთი იმ დღეს მომასწრო, როცა ცხოვრება თქვენც დაგადგამთ კისერსე შრომის უღელს! მაშინ გაიგებთ, თუ რა ცხოვრებაა ამ ქვეყნად ვირის ცხოვრება და ჩვენ წვალებასედაც ხელს აიღებთ.

მართლაც და მშრომელი ხალხი გვიბრალებს და გვაპტრონობს. ის არის ჩვენი ბატონიც და მრჩენელიც. თუნდ არც იმოდენად გალადებული ვართ ჭამაში. თუ მინდორ-ველად სადმე რამე ბაღას-ბუღასი, გინდ ნარ-ეკალია, — აი ჩვენი საკუებავიც ეს არის. მხოლოდ სამთარში თითო მუჭა ბსე ან ცხენისა და სარ-კამბეჩის დაწუნებული თივა თუ გვაქვს, იმას ვჯერდებით ხოლმე. მაგრამ წყალი-კი სუფთა გვიყვარს, ამღვრეულს არ ვუყვარებით.

საცხოვრებლადაც ციხე-დარბაზები როდი გვინდა. თუ თბილი კუთსე გვაქვს, სამთარში თავის შესაფარში, ხომ კარ-კი, თორემ სიცივისა გვემინიან. ჩვენ თბილი ქვეყნის შვილე-

ბი ვართ და სიცოცხლეს ვერ ვიტანთ. სამაგიეროდ შრომის ატანა შეგვიძლია, რამდენიც გინდა. რასაკვირველია, თუ ჩვენი ზატრონი გონიერი ადამიანია და ზედ მეტს არ გვავალებს. მხოლოდ როცა უკუნური გვაზატრონობს სოლმე და აუტანელ შრომას გვავალებს, მაშინ ჩვენც გავაკრძლებით და ვცუვლულტობთ სოლმე.

აქაო და ვირი ძეაჟსო, სოციერთი ადამიანი დაგვეკვირთავს იმოდენი სიმძიმით, რომ წელში ვიწინიქებით სოლმე. თან დიდ ჯოხს გვირტყამს ფერდებში, ჩქარა არბინეთო.

აუცილებლობა ეველაფერს შეგახვევს და ჩვენც შეგვაჩვიეს გამუდმებულ ცემა-ტევას. მეორეც ისა, რომ ჩვენი კანი მაგარია და ცემის ამტანი. მაგრამ ვინ არის, რომ უსიამოვნობას არ გაურბოდეს და როცა შესაძლოა, ყოველ ღონისძიებას ვხმარობთ ჯოხი ავაცილოთ ჩვენ ფერდებს. აი, როცა წვიმიან ამინდში ატალახდება, სწორედ ისეთ ტლანპოში შევტოვავ სოლმე, რომ ჩემი ზატრონი თან ვერ გამოძევეს, და ცემასაც ვეღარ ასერსებს. ეს ერთი, და მეორეც—ტომრებს უსველებ, ჩემი მტანჯველის ოსტში ამოვდივარ სოლმე. რასაკვირველია, ასეთი უსიამოვნისათვის სერიუს-კი არ დამაყრინან, მაგრამ მე სამაგიეროთი ჩემ გულს მანაც ვიძახებ სოლმე.

თუ დაღლილი ვარ, რა თქმა უნდა, ამ შუაგულ ტლანპოში ჩავდებთ და ვისვენებ ჩემთვის. ბევრი ლანძღვა-გინება მხვდება ასეთ შემთხვევაში ზატრონისაკან, ბევრი „აჟე, ვირო!“ მესმის, მაგრამ ყოველივეს არაფრად ვაბდებ.

იმ დღეს წისქვილიდან დავბრუნდით, ნინიკა სურგზე მჯდა და მიმათოხაროდა. გავისედეო, ჰაულე მჭედელი მიდის შინისაკენ.

— შემოძიჯექ, კაცო, ვირსე, — შეეპატიება ნინიკა მეკობარს და ისიც შემოძახტა. ვიფიქრე, ესენი სერიუს არ დამა-

ერისან მეთქი და აუერე ტლინკები. ორივე მხედარი ტელა-
შანით ძირს დაეცნენ და ჩემ გზას გაუუდექი. თან უკანა ფე-
ხებს ვტლინკავდი. გამოძიდვა ნინიკა, ერთი თუ ორი მითა-
ქა, ბევრიც შემოძიკურთხა და შემაჯდა სურგსე. ჰაულე ჩამო-
გვრჩა და მეც აჩქარებით გავექანე შინისაკენ.

დღე საღამოს უახლოვდებოდა.—ვიცოდი, რომ იმ ღამეს
დასვენება მომელოდა და არსეინად მივეკოგავდი. შინ დაბრუნე-
ბისას ნინიკას ჯავრმა გადაუარა გულიდან, აიღო და ერთი
ტომრიკა ბზე მითაჯახა. გამოვუღელ რიკიანად და წამოვეკო-
ტრიალდი ესოძი თუ არა, გავიხედე—მესობლის ვირი ახვი-
ხვინდა. იჭ, რა სიამოვნების კრუნტელმა დამიარა სსე-
ულში! წამოვდექი საჩქაროდ და ერთი ისეთი ყროყინი მოვრ-
თე, რომ ვირსაც ვასიამოვნე და მესობლისას შეკროვილ სტუ-
მართაც.

— ნინიკას ბუღბული აჭიკჭიკდა, — დამცინოდნენ ისინი,
მაგრამ მე რა უნდა მეთქვა. ბუღბული თავისებურად გალობს
და მე კიდევ ჩემებურად. ჩემი სიმღერა მეც მომწონს და ჩემ
დიდურა სასლიკაცებსაც, ჩემო ბატონიშვილებო, და თქვენ
სიამოვნებაზე თქვენვე იზრუნეთ, თუ ცნებათ. ჩვენკან ისიც
იკმარეთ, რომ თქვენი სისარმაცე ჩვენ სურგსე არის აღბე-
ჭდილი.

კიდევ კარგი, რომ ჩვენში საღსის უძეტესობა თავილობს
ვირზე ჯდომას, თორემ ამოდენა უსაქმო საღსი ტეაჟს აგვა-
ძრობდა სურგსე! ის დალოცვილები უსაქმობას, მცონარეო-
ბას-კი არა თავილობენ, და ვირზე ჯდომის სცხვენიათ. აკრემც
იეოს!

იმ დღეს ნინიკა ებახებოდა თავის ყოფილ მებატონეს,
ანდრო წუნიაშვილს, სახედარზე მოკსაურობის შესახებ.

— ძერე, კაცო, როდის უნდა მივასწრო საქმეს, მაგ ცინ-
დალზე რომ შეუჯდე?

— მე დალოცვილო, რა საქმეები გაქვთ ამოდენა, რომ ასეთი მისწრაზება გჭიროდეთ? სოფელში თუ რამ საქმეა, ჩვენ გვაწევს კისერზე, ვასწრებთ და დროც ბევრი გვრჩება, და თქვენ, ბატონო, ალბად უსაქმობა უარსთმევთ ბევრ დროს, რომ დროს დაკარგვის გეშინიათ, — მოხსწრებულად მიუგო ნინიკამ.

მე სიცილი ამიტედა და, რაც შეეძლო, ავუროყინდი.

— ა, ბატონო! თავ-მომწონედ სადმე მიხვიდოდე და შენმა ბედაურმა თუ უროყინი დაიწყო, სომ მოგეჭრა თავი და შერცხვი მთელ სასოკადობაში!..

— ვიღი რომ უროყინებდეს, მე რად უნდა შემრცხვებს, შე დალოცვილო? ცხენის ჭინჭინი თუ არ გეთაკილებათ, ვიღის უროყინი რად უნდა გეთაკილებოდეს? — მოჭრით მიუგო ნინიკამ.

— ეჭ; ჩემო ძმაო, თქვენი სრდილობა ერთია და ჩვენი კიდევ სხვაა, — გუღდიდად წარმოსთქვა ეოფილმა მებატონემ და გაუღვა კსას. ნინიკა მომასტა სურგზე და გამათხარკია.

მართალია, იორდა და მოხრდილი სახედრები ჩვენში იშვითა. აი, სწარსეთში და არაბისტანში ისეთი სახედრები ჭეხუთ, რომ ჯორსა და ცხენს არ ჩამოუვარდებიან. და იქ არც თაკილობს ვინმე სახედრით მოგსაურობას.

ეკვიპტეში ვიღით მოგსაურობა ჩვეულებრივია, როგორც იქაურ მედიდრთათვის აგრეთვე ევროპიელთათვისაც, და სახედარიც იქ ძვირია.

იმ ქვეყნებში ჰატვიც სხვა აქვს ჩვენ მოდემას და კასავალიც.

აქ-კი ცინებისა და ცემის მეტს ვინ რას გადირსებს: ვიღი, მეტრუკი მეტის-მეტი შეურაცხყოფი სახელებია ჩვენში.

მხოლოდ მოხუცებულები და ბალები გვდებენ ჰატვის და კვაფასებენ. სხვები-კი სუფელად და შეუსმენლად გუთვლიან.

ის-კი არ იცინან, რომ ჭკუითაც და შესმენითაც არცერთ მინაურ ცხოველს არ ჩამოუვარდებით, თუ რიგინად გვივლიან და ადამიანურად გვეჭეობიან.

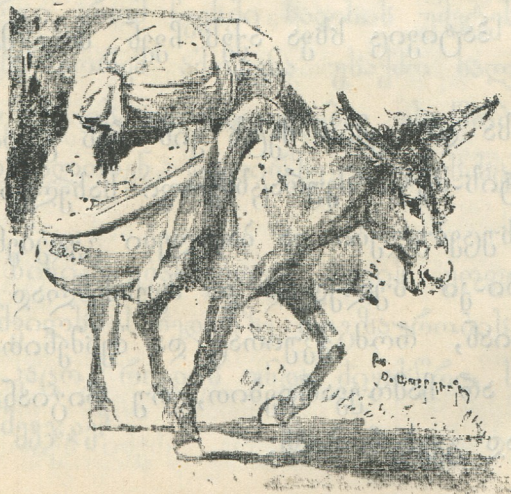
კაცმა რომ საქმის ვითარებას ჩაუკვირდეს, სინიდისის ქვეშ, ჩვენსე მას საუვედური არას გზით არ ეთქმის. და მართალიც ვითნობათ, ჩვენი სიძულვილი ხალხს გულში როდი აქვს, არამედ ენაზე აკერიან. რაც უნდა გულქვა კაცი იყოს, ჩვენ რომ შეძოვხვდავს, სახე სიცილს დაუწეებს და გულკეთილობა ენატება ზედ. ჩვენი ჩოხორის დანახვა და ეროეინი კი ცუდ გუნებაზე მყოფსაც კარგ გუნებაზე აყენებს.

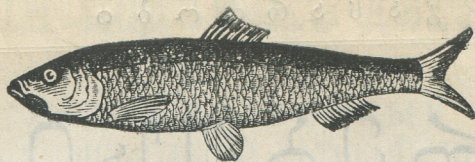
ჯერ კიდევ არა აქვთ ჩვენში რიგიანად შეგნებული სახედრის მოვლა-გამენების სარგებლობა, თორემ ასე არ მოგვეცეოდნენ. აქეთ-იქით სოფლებში თუ შეხვდები ერთ-ორ სახედარს. ბიჭია ცირაძის ვირი, ნიკოიანთ სახედარი, მამუკაანთ მუტრუკი ისე ცნობილნი არიან სოფელში, როგორც ვინმე გამძინილი ზირები. იმიტომ, რომ სახედარი ჩვენში იშვიათი ცნოველია.

თითო გამძალ-ტეავებული ულაყი ან ჭაკი ცხენი თითქმის უველას მოეძებნება და სახედარი, აბა, რა საკადრისია!

ჭეი, შვილოსან, აბა, ერთი რიგიანად აამოძრავეთ ხელყეხი, გაამენეთ ბადები და ბადჩები, ჩაეჭიდეთ ბაღ-მიცემობას და მაშინ ვაიკებთ ჩვენი გვარის ფასსაც და მნიშვნელობასაც. მაშინ ჩვენც არა-ნაკლებ შეგვივარებთ, ვიდრე ჩვენ ახლობელ ნათესავ ცხენის გვარსა და თქვენი კეთილ-დღეობაც ერთი-ათად იმატებს.

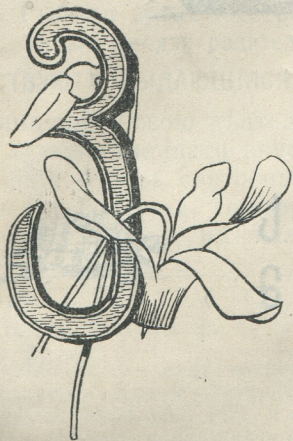
ივანე ელიაშვილი.

თევზი და ვარია.

(იგავი).

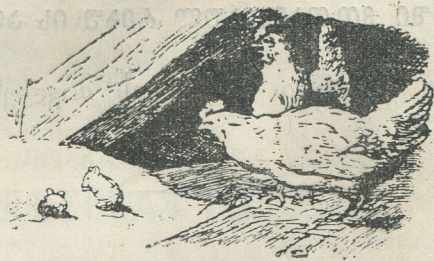

არის შემთხვევით მდინარეში ჩავარდა და
ისრჩობოდა. მორეები დიდ თევზს თვა-
ლი მოჰკრა და ვედრება დაუწყო:

— და-ძმობას, ვიდეუბები, მიშველე,
გადამარჩინეო.

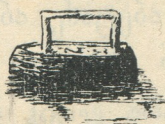
თევზი გულ-კეთილი აღმოჩნდა. აღარ
დაახანა, ფიცხლავ მისკენ გაექანა, ბო-
ლოში ჰირი სტაცა და წამსე თავი ბნელ სიდრემში ამოაყო-
ფინა: იფიქრა — ვუელასე უშიძარი ადგილი ხომ წელის მი-
რიაო.

მაგრამ რაც აქ ვარიას დღე დაადგა, ის შენს მტერს და
დუშმანს ნუ დაუღიოს.

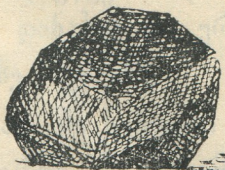
რ ე ბ უ ს ი.

”

”

”

მ
ო

ვ

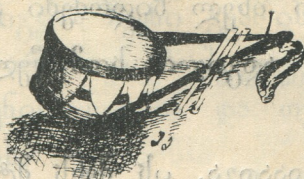
”

თ

”

ს
მ

”

მ
უ
ქ

ნაცვალ
სახელი

ა

მე-17 №-ში მოთავსებულ რეზუსის ალნა:

კითხვა კითხვით, ინდოეთს მივუღენო.

1913 Чудный подарокъ дѣтямъ! 1913

Открыта подписка на 1913 г. на первый въ Россіи

РОСКОШНЫЙ ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ЖУРНАЛЪ
ИЗБРАННЫХЪ ПРОИЗВЕДЕНІЙ ДѢТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

ЖАВОРОНОКЪ

съ картинами въ краскахъ и прилож. дѣтскихъ книгъ.

Программа журнала: Дѣтскіе рассказы, сказки, стихотворенія. Историческіе очерки, Фельетоны для дѣтей. Рисованіе, музыка, пѣніе, дѣтскій театр. Лѣпка изъ глины. Дѣтскія работы. Научныя статьи. Игры и забавы. Спортъ. Физика и химія въ играхъ. Собираніе растений, бабочекъ, грибовъ, монетъ и проч. Рыбная ловля. Астрономія. Ботаника для дѣтей. Задачи, шарady, загадки. Странички для родителей и воспитателей.

УЧАСТВУЮТЪ ВЫДАЮЩІЯСЯ ЛИТЕРАТУРНЫЯ И ХУДОЖЕСТВЕННЫЯ СИЛЫ.

Не ограничивая свою дѣятельность только стремленіемъ къ развитію въ дѣтяхъ художественнаго вкуса и пониманія изящнаго, редакция въ своемъ направленіи будутъ свято охранять завѣты, издававшася съ 1858 года, при участіи Тургенева, Гончарова, Майкова и Григоровича, дѣтскаго журнала «Подснѣжникъ», имѣвшаго на дѣтей огромное воспитательное вліяніе.

ЖУРНАЛЪ ПЕЧАТАЕТСЯ НА ДОРОГОЙ ГЛАЗИРОВАННОЙ БУМАГѢ

Подписавшіеся на 1913 годъ получаютъ (ежемесячно 1-го числа):

12

РОСКОШНЫХЪ иллюстрированныхъ выпусковъ Худож.-Литературн. и Научн. журн. ДЛЯ ДѢТЕЙ въ вел. дѣл. обл. облож. и сн. цвѣтн. краск.

12

ХУДОЖЕСТВЕННЫХЪ КАРТИНЪ ИСПОЛНЕННЫХЪ КРАСКАМИ.

12

ИЗЯЩНЫХЪ ТОМИКОВЪ ИЗБРАННЫХЪ ПРОИЗВЕДЕНІЯ для дѣтей знаменитыхъ русскихъ писателей, съ портретами и очеркомъ ихъ дѣтства. Будутъ выданы СОЧИНЕНІЯ АКСАКОВА. ЖУКОВСКАГО. КОЛЬЦОВА. ЛЕРМОНТОВА. НИКИТИНА. ТОЛСТОГО. ГОГОЛЯ. КАРАМЗИНА. КРЫЛОВА. ЛОМОНОСОВА. ПУШКИНА. ШЕВЧЕНКО.

4

КН. „ВЕСЕЛАЯ БИБЛИОТЕЧКА“; съ смѣшными картинами.

1. Барабанъ.	3. Ванька-Ветанька
2. Хлопушка.	4. Ку-ка-ре-ку;

6

КН. „БИБЛИОТЕЧКА-ИГРУШКА“.

- Дѣтскія игры и развлечения;
1. Дѣтскій театръ. 4. Игры и забавы
2. Веселыя задачи. 5. Живчикъ.
3. Игруш.-самодѣл. Маленьк. фокусникъ
6. Дѣтскій спортъ

8

КНИЖЕКЪ СЪ КАРТИНАМИ г. О. звѣздоч. Мзельск. астрон. для нагляднаго обученія; Маленьк. ботаника

3. Мал. звѣринецъ.	6. Царство грибовъ.
4. Мой акваріумъ.	7. Колекція монетъ.
5. Книж. бабочекъ	8. Книжк. рисованія.

Годовые подписчики получаютъ съ первымъ № журнала РОСКОШНУЮ СТѢННУЮ КАРТИНУ ВЪ КРАСКАХЪ, НА ПАСПОРТУ. Знаменит. русск. худож. В. МАЙКОВСКАГО. **ДѢТСКАЯ ГОЛОВКА** Работ. пост. Двор. Е.И. Велич. Гоголя и Вильборгъ. Стоимостъ картины въ художественныхъ магазинахъ 6 руб.

Журналъ издается редакціей журнала „Пробужденіе“.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

На годъ съ дост. и перес. 4 р., на полг. 2 р. на 3 мѣс. 1 р. За гран. 7 р. Редакція журн. „ЖАВОРОНОКЪ“, СПБ. Невскій 114. Редакторъ-Издатель И. В. Корецкій.

1912 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საუბარშიველი კურსად

„ნაკადული“-ზე

◆ წელიწადი მარხვა ◆

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არ-
ჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით; მონაწილე-
ობას ღებულობენ ჩვენი ცნობილი მწერლები და პედაგოგები.

წლიურად ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12 წიგნი** „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. **12** მოზრდილთათვის.

საჩუქრად მიეცემათ წლიურ ხელის მომწერლებს

◆ დასურათებული 120-ზე მეტი ორიგინალური იკავ-
არაკი ალ. მირიანაშვილისა. ◆

ესი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—**5 მ.** ნა-
ხევარ წლით—**3 მან.**, ცალკე-ცალკე მცირე წლოვანთათვის
24 წიგნი—3 მან., მოზრდილთათვის **12 წიგნი—3 მან.**
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ჟურნალი „ნაკადული“ მცირე წლოვან და მოზრდილ
1910 წ. ნება დართულია კავკასიის ოლქის სამოხსენებლო
მზრუნველისაგან ქართულ სკოლებში სახმარებლად.

ხელის მოწერა შეიძლება ტფილისში—„ნაკადულის“ რედაქცია-
ში, სუბადაშვილის სახ., გოდავის. შრ. № 8; Редакция „На-
кадули“, „Головинский пр., № 8, და წყნარ-კეთხვის სასაზღვრე-
ბას წიგნის მდგომარეობა, სსსსსის ქუჩა. ქუთაისში—ისიდორე კვიცი-
ნიძისთან, თ. შთავრეშვილთან და მარამ კაკხიშვილთან. სამტრედი-
აში—ივანე გლადკოვთან. ფოთში—თეოდორე კანდელაკთან. ბათო-
ბში—კ. სოფიო ნაკაშიძისთან და ტრეფიმ ინსარაძისთან. დ. ხონ-
ში—კაკტუბისე ვასილას ასულ. ბახტაძისთან. ოზურგეთში და ლან-
ჩხეთში—ლეო იმნაძისთან. თელავში—ვასო შატაშვილთან. ახალ-
ციხეში—კოსტანტინე გვარამაძისთან. ბაქოში—ვასილ ასულაკიან-
თან და ივანე ულაშვილთან. გორში—ნინო დომურთან და ქეთევან
ჯავახიშვილთან. სოხუმში—კ. მარამ ანხაძისთან. ჭიათურა-
ში—ივანე გომეჯაურთან. ვანჯაში—ბ. ამბოქაძისთან. ერევან-
ში—კ. ადიმარასთან. სიღნაღში—ნ. ახმეტყაშვილთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე.

გამომცემელი თავ. პავლე იოსებისძე თუმანიშვილი.